

VERSCIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden 4.50.
 Voor de overige steden des Rijks 5.50.

DINGSDAG 17 APRIL.

UITGEVER-DRUCKER:

C. H. SUSAN, Jr. te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Bourvesteg, te Amsterdam.Brieven franco aan het Bureau De Grondwet,
Jan Hendrikstrat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels.
 Voor elke regel meer.
 Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden,
 worden geplaatst tegen betaling van 1, het zegel
 regt daaronder begrepen.

Het voorstel der Regering om de afschaffing van den accijns op het gemaal eerst te doen in werking brengen op 1 Januarij 1856, vond, zoo als te denken was, tegenstand bij het onderzoek, dat in de sectiën plaats had. De wensch, die daar tegenover staat om deze afschaffing een aanvang te doen nemen op 1 Julij eerstkomende, wordt door ons ondersteund op dezelfde gronden, als waarop die wensch in het Verslag is geopenbaard. Tengolgevee toch van al hetgeen in den laatste tijd over het brengen van vermindering in de lasten des volks is voorgevallen, werd telkens eenig uitzicht daarop geopend en is ze even dikwerf verweerd. Reeds meer dan één jaar geleden, is het voorstel tot afschaffing van den accijns op het geslagt verwerpen. In September 1854 heeft de regering vermindering in den accijns op het gemaal voorgesteld; in November eene toezegging tot het brengen van meer goedgevoerde vermindering in die belasting gedaan; in December nog meer uitbreiding aan hare belofte gegeven. Thans zou na die laatste belofte het nog meer een jaar moeten duren, eer de Natie eenig genot van hetgeen haar is voorgespiegeld. Dit scheen minder aannemelijk, in verband met de beide bij de Kamer aanhangige voorstellen van leden tot afschaffing van belasting. Gewis, indien de wet tot afschaffing komt, dan moet er niet maanden lang onzekerheid kunnen bestaan, of de daarbij bepaalde vermindering van lasten werkelijk zou plaats hebben; en de noodige uitvoering van de wet schijnt te noodzakelijker, naarmen men in overweging neemt, dat dan ook de ongunstige gevolgen van de vrijheid van arbeid op het gebied der broodbereiding des te eerder konden worden ondervonden.

De administratieve bezwaren, die de Regering tegen het vroeger afschaffing heeft aangevoerd, zijn niet overtuigend; reeds vroeger werd dit door ons aangevoerd, en wanneer het voorstel, inderdaad, oprecht gemeend is, dan zien wij niet in waarom de Regering zich niet zou beijveren, om hinderpalen uit den weg te ruimen, waarvan het moeilijke door haar zelve eigenhandig is opgeworpen. Bij de geheele beoordeeling van het voorstel hebben wij ons op dat standpunt geplaatst, dat het is een oprecht gemeend voorstel: vooralsnog wenschen wij daarvan niet af te gaan; maar dan ook zal de Regering, in de eerste plaats, uit het ontwerp de noodsoortige bepaling van art. 20 moeten ligen, volgens welke het geven der noodige voorschriften om den tijd van uitvoering der bepalingen van deze wet aan den Koning wordt overgelaten. Bleef die bepaling bestaan: de geheele wet ware niets meer dan een voorspiegeling of, met andere woorden: eene bloote vorm, in den vorm eener wet gekleed. Eene Regering, om aan den aandrang toe te geven en staande te blijven, voorstelt af te schaffen, doch inderdaad die afschaffing niet wil, kan velelei redenen vinden, waarom de uitvoering der beloofde afschaffing vertraagd en van den anderen dag uitgesteld wordt. Daarvan behoort de Regering zich zelve te behoeden, en de Staten-Generaal mogen van hunne zijde de uitvoering eener wet niet overlaten aan het goedvinden eener Regering. Mogten onverhoopt dringende redenen ontdekkend de afschaffing beletten: de Staten-Generaal, op het voorstel der Regering, niet weigeren, maar de werking te verdagen van een maatregel, die naar schadelijk in stede van nuttig zou kunnen worden; de Staten-Generaal behooren zorg te dragen, dat de wet in 't uiterste geval en enkel met hunne medewerking zoodanig uitstel kan verleend worden. Eene Regering, die, inderdaad, de afschaffing wil, zal ook de verantwoordelijkheid van zoodanig uitstel niet gaarne op zich nemen en, juist in de medewerking van de Staten-Generaal, een steun zoeken tegen eigen angstzucht en daardoor gretig een waarborg aan de Natie geven, dat de goede wil alleen voor de wet der noodzakelijkheid bukken zal.

De *Nederlander* is verbaasd en verbolgen over hetgeen wij schreven, ten aanzien van het blijk van vertrouwen, door het Hoofd van den Staat geschonken aan den door de anti-revolutionnaire partij zoo fel bestreden prediker in de hoofdstad des Rijks.

Die verbazing en die verbolgenheid, wij hebben daarvan de verzekering ontvangen, worden door menigeen, ook door hen, die tegen de *Grondwet* zijn ingenomen, aangemerkt als de duidelijkste blijken, dat wij door die opmerking, menigeen had ze reeds vóór ons gemaakt, de anti-revolutionnaire partij gevoelig hadden getroffen en haar krachtig wakker geschud uit den slaap der illusiën, waarin zij zoo gaarne verkeert.

De verbolgenheid toont juist de onmacht aan, om aan het feit eene andere beteekenis te hechten.

Wij nemen acte van de volgende verklaringen, die ons zeer te stade komen:

„De predikbeurt van Ds. MEYBOOM was eene toevallige omstandigheid.”

Het Hoofd van den Staat verdient lof, dat niet de naam des predikers, maar de vervulling van een godsdienstpligt Hem brengt onder het gehoor van wien dan ook, zoo hij maar is wettig en bevoegd prediker.

Zeker ligt hierin eene groote kloof tusschen Z. M. en de anti-revolutionnaire partij.

„Wij hebben geen regt van den Koning te vergen, dat Z. M. met de bijzonderheden onzer Kerkgeschillen bekend zij.”

O neen, veelmin om de beslissing daarover in te roepen of zelfs eenigermate te betrekken.

Geen regt, om te vergen, maar wel grond om te onderstellen, dat eene zaak, die en in de hoofdstad en in de residentie zooveel gerucht heeft gemaakt, niet onbekend gebleven is bij het Hoofd van den Staat. Het tegendeel te onderstellen achten wij beleedigend, gelijk wij de gissing even beleedigend achten, dat de Koning niet bij Ds. MEYBOOM ter kerke zou geweest zijn, zoo niemand aan Z. M. voorgelegd had de wetenschappelijke populaire uitlegging der *Verheerlijking op den Berg*.

De openbare dagbladen der hoofdstad hebben daags te voren het voornemen van Z. M. medegedeeld, om zich te begeven onder het gehoor van Ds. MEYBOOM en vervolgens de diergaarde te bezoeken.

Menigeen kwam dat bericht opmerkelijk voor, omdat juist de organen der anti-revolutionnaire partij zich bij uitnemendheid de nationale, de *Oranje*-partij willen genoemd hebben.

De daad des Konings geeft nu niets anders te kennen, dan dat eerbied voor de Heilige Schrift niet wordt ondermijnd en weêrzin tegen de bestrijding van het geloof der Kerk niet wordt opgewekt, als men zich begeeft onder het gehoor van Ds. MEYBOOM.

Wij gelooven, dat die gevolgtrekkingen niet onvoegzaam kunnen genoemd worden en het feit, waarop wij wezen, eer veelbeteekenend kan worden geheeten.

Maar juist dat geschrijf van de *Nederlander* dringt ons ruitertlijk en openhartig, ook op dit punt ons gevoelen te zeggen.

Wat de Koning deed, is in volkomen overeenstemming met het gevoelen van Dr. N. BEETS: „De Regering moet in de onderstelling verkeeren, dat de leedzamen der Kerk niet wordt bezit zijn van die mate van gehechtheid aan de Belijdenis, als waarin de Kerk genoegen neemt.”

Daarmede stemt in al wat in de Hervormde Kerk onder den Koning aanzienlijk en geleerd mag genoemd worden, behoudens die enkelen, wier kring grenst aan de anti-revolutionnaire partij. Het verraadt juist eene schromelijke onbekendheid met den geest der Natie, en wel de Natie, zoo als de *Nederlander* haar het liefst voorstelt, als Protestantsch-Christelijk, wanneer men meent, dat de anti-revolutionnaire partij daarin voor een eenigzins noemenswaardig deel sympathie vindt.

Integendeel, wij beoordeelen het niet, of dat loffelijk of afkeurenswaardig is: er bestaat onder alle standen der Natie voor verreweg het meeste deel, eene antipathie tegen al wat zich orthodox of anti-revolutionnaire noemt; het kerkelijk liberalisme is algemeen doorgedrongen en het getal van zijne aanhangers staat tot dat van de orthodoxen in dezelfde verhouding als dat der liberale en regtzinnige predikanten; want, en dat is en blijft een merkwaardig feit, de invloed der predikers blijft groot, omdat het leeraarsambt zulks eigenaardig medebrengt.

De Regering was dan ook nimmer anti-revolutionnaire gezind, en een Ministerie uit anti-revolutionnaire bestanddeelen zamengesteld, kan wel nimmer rekening maken aan het Bewind te komen. De anti-revolutionnaire partij is bij het tegenwoordig Bewind meer gevreesd dan geacht, en wordt door haar eerder geleid dan bemind.

Zoo de anti-revolutionnaire partij die betrekkelijke en wisselvallige waarde laat gelden, zij kan alleen langs een anderen dan den openen weg daarvan vruchten trekken.

Bij voorbeeld:

De Regering heeft tot hare levensverlenging behoefte aan de ondersteuning der anti-revolutionnaire partij in het kiesdistrict *Hoorn*, ofschoon de kiezers, tot die partij behoorende, slechts tot de kiesbevoegden in het geheele district staan als 1:14.

De Regering wacht zich wel, een kandidaat der anti-revolutionnaire partij in eenig ander district te ondersteunen, dan waar zij geen kans vindt voor een liberaal protestant.

Hier heeft nu de anti-revolutionnaire partij eene, hoewel wisselvallige, toch betrekkelijke waarde, en de Regering tracht zich daarvan te bedienen.

In zulke gevallen kan de waarde vruchten opleveren; want, gelijk men zich vaak met beloften laat tevreden stellen, blijft er toch ook kans op bevrediging van hetgeen men wenscht.

Bij voorbeeld: het professoraat in de godgeleerdheid aan de Leijdsche Hoogeschool, dat nu onlangs is opgevalen.

Vraagt men ons: of dit Ministerie ook uit eigen beweegredenen met dat professoraat zou begiftigen een lid der orthodoxe partij, hoe geleerd en wetenschappelijk ervaren ook? Wij antwoorden zonder aarzelen: nooit.

Maar als er nu eenig uitzicht gegeven wordt, dat de Regering een man zal benoemen, die zich als geleerde kan handhaven en uit het oogpunt der wetenschap het hoogleeraarsambt versiert, zonder bepaaldelijk namen te noemen, dan is de anti-revolutionnaire partij bereid, om den ministeriële kandidaat in het kiesdistrict *Hoorn* te ondersteunen.

Morgen zal die keuze beslist zijn. Wordt de heer NOLTHENIUS verkozen dan, — ja dan is het nog niet zeker of het professoraat in de Godgeleerdheid aan de Leijdsche Hoogeschool zal worden opgedragen aan den gunsteling der anti-revolutionnaire partij; want de Regering blijft, wat men ook zegge, altijd gedekt door de omstandigheid, dat zij niet kiest dan uit de leeraren der Kerk.

Het zou toch de eerste maal niet zijn, dat dit Bewind met betrekking tot de anti-revolutionnaire partij, handelde als in het bekende blijspel den advocaat PATELEYN wedervoer.

Er is wel eens meer gesproken van eene spons, waarmede de historische herinneringen werden uitgewischt.

Het is wenschelijk, dat de anti-revolutionnaire partij het verschil, dat er tusschen kerkelijk en staatkundig liberalisme bestaat, in het oog houde, en dit onderscheid bij de toepassing harer beginselen in acht neme. Zoo lang zij niet erkent, dat men gehecht kan zijn aan de belijdenis der kerk, waarvan men lid is en tevens behoort tot de constitutionele partij, zal haar invloed op het staatkundig gebied gering en wisselvallig.

